

hanem a kórügyek mellett virrasztó könyörületesebb emberek és számtalan jótékony intézet anyagi művéből nyer tápot.

Ottan rejlik a katolicizmus ereje, nem pedig elbizakodott főpapok doctrinair magyarázataiban s ezt tud fogja élni a katolicizmus ellenségeinek mindenkor csatazóját.

Hogy nálunk az állam a katolika egyházat szolgálja, ez legkevésbé sem áll, de még ha úgy is lenne, a katolika vallás az államnak, mint jogi személynek a vallása s milliókat takarít meg vele, hogy az egyházi tanintézeteket accreditálja, de sokkal kevésbé gyakorol egyházi khauvinizmust, mint p. o. a lutheránus vallást követő nagy német császárság, vagy a gör. kel. vallást követő cári birodalom, ahol dacára a milliókra menő hívőknek, nem bírtak még nunciaturát felállítani Berlinben, vagy Szent-pétervárott.

Ne bolygassuk tehát az egyházi kérdést. Ha valahol, hát Magyarországon élveznek teljes szabadságot az egyházak. Hogy a római pápa új silabbusokat, breveket, bullákat csinál, annak nálunk, de egyebütt is csak akadémikus értéke van ép úgy, mint a „Ne temere“ kezdetű bullának, amely ellen a magyar papság amúgy is állást foglalt.

De különben is az 1894. XXXI. t.-c. értelmében joghatálya úgy sincs.

A katolikus vallás a hívők meggyőződésében birja erejét, a népben. a milliányi tömegekben, amelyből sarjadztak ki az apostolok, akik az Ődvözítő keresetlen szavakba öntött emberszeretetét tanították, hirdették.

Egyes fennhéjázó, gögös, világi fény és ragyogás által elkápráztatott pápák és főpapok ténykedései lepergették a nemes emberszerető intézmények milliőről s le rognak peregni mindörökké

Bányász István,
p. ú. s. titkár.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 6-tól 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad

Szeptember 19., 21. Megyei áll. vál. ülése.
Szeptember 22. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Október 5. Közig. bizottság ülése.

— **Kinevezés.** A vármegye főispánja Liptay József magyarszentmihályi községi jegyzőt az ottani áll. elemi iskolai gondnokság tagjává nevezte ki.

kaptam, mert el se tudtam képzelni, mit akarnak ezek a fegyveres emberek, de csakhamar kislült, hogy a kladanj járási főnök rendelte ki őket ide, hogy amennyiben vadászni akarnánk, hajtást rendezzenek.

Nem sokat bíztam ugyan a vadászat eredményében, de már ha az embereket ide kifárasztották, vállalkoztam a vadászatra, hadt teljék legalább az embereknek mulatságuk benne. Tresce udvari tanácsos is velem tartott, meg az egyik Foglár fiu.

Egy nyílt képi, ügyes fiatal mohamedán volt a hajtás rendezője, akinek gyönyörű, ezüsttel dusan kivert, kovás puskája volt, olyan kaliberrel, hogy egy diót bele lehetett volna a csővébe tenni. Igen büszke volt a puskájára és el nem cserélte volna az én Schönauseremmel, ha mindjárt egy fél falut ráfizettet volna.

Engem egyenesen arra a helyre vitt, ahol föltétlenül lövéshez jutok. Igaza volt, mert 10 percig se ültem ott az őserdő csöndjében, már hallottam a kopók csaholását és egyenesen rám hajtottak egy hatalmas özlet. Sajnos, suta volt, tehát nem löttem, hanem meglepedtem azzal, hogy átélveztem azt a kellemesen izgató lázt, amit a vadat hajtó kopók csaholása a vadászhán okoz.

Mivel másik hajtásra már nem értünk rá, visszamentünk az utra a hánhoz, ahol kocinkat hagytuk és miután ott hajóinkat kávéval és cigarettával megraktattuk, siettünk a többiek után Kladanjba.

Azt mondtam főnebb, hogy a szép vidéket már annyira megszoktam, hogy már alig veszem észre. Kladanj gyönyörű fekvése azonban mégis meglepett. Kár, hogy annyira távol esik ez a hely a vasutól, mert ezt az Isten is klimatikus gyógyhelynek teremtette.

Ezt a községet, bár járási székhely, a civilizáció legkevésbé vette ki régi formájából. A járási székház, az iskolán, a járási kórház, a csendőrlaktanyán és a szállodán kívül, nincs ott több modern épület. A Drinyácsa nevű

— **Magyar név.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy B a m b a c h Julianna Klótild Berta ittvárnoki illetőségű, ugyanottani lakos családi nevét B a l a s s a - r a, — S c h ü t z Miklós bogárosi illetőségű, németremetei lakos pedig családi nevét S z i l á g y - r a változtathassa.

— **A padéi közlegelő.** A főispán közbenjárására a földmivélsügyi miniszter a magyarpadéi közlegelő céljaira államsegélyt engedélyezett. Szvoboda Adolf magyarpadéi községi jegyző aláírásával ebből kifolyólag most a következő sürgöny érkezett B o t k a Béla főispánhoz:

Magyarpadé község képviselőtestülete ma hozott egyhangu határozata alapján a község leghálásabb köszönetét fejezi ki azon kegyért, hogy a közlegelő céljaira a méltóságod partfogásával államsegélyt nyert s így támogatásával a községnek további fennmaradása biztosított.

— **Katonai ménvásár.** A katonaságnál szükséges mének beszerzése céljából ma reggel 8 órakor a Vásár-terén katonai ménvásárt tartottak, amelyen az állam részéről N é m a y Ferenc huszárezredes és P o l l á k Simon főállatorvos, a város részéről pedig dr. P e r i s i e s Zoltán polgármester, F ü l e p p György állatorvos, dr. M a g y a r Károly és K l e i n Bernát vettek részt. A vásárra ez alkalommal 14 lovat hajtottak fel, amelyek közül azonban egy sem vált be.

— **Automobil közlekedés Nagybecskerek és Titel között.** Régebben megirtuk már, hogy egy vállalkozó Nagybecskerek és Titel közötti automobil közlekedést tervez. Ezt a tervet most Krzempelka Jenő nagybérő és Eckstein János szállító akarja keresztülvinni, akik beadványt intéztek a város képviselőtestületéhez, amely beadványban hivatkozva az idegenforgalom emelésére, 10 éven keresztül évi 2000 korona támogatást kérnek a várostól.

— **A temes-béghajózási társaság közgyűlése.** A temes-béghajózási társaság, mely Torontálvármegye érdekét is érinti, e hó 30-án délelőtt fél 10 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését Temesváron, a társaság székházában. A közgyűlés legfontosabb tárgya a jövő évi költségvetés tárgyalása lesz.

— **Az 1228. sz. ház.** Az új végrehajtási novella egyik intézkedése többek közt gondoskodik arról is, hogy az alpereseket ne hurcolják meg a bírói eljárás folyamán, illetőleg elrendeli, hogy az árverési hirdetmények név nélkül közlendők. A hivatalos lap mai számában már láthatunk is ilyen renovált hirdetményt, mely így hangzik:

ÁRVERÉS.

1498/1908. Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyöngyösi kir. járásbíróóság 1908. V. 973/1. számú végzése által 1228. sz. házban lakó alperes ellen Korszós László részére 1150 kor. követelés végett elrendelt kielégítési végrehajtás folytán bíróság le- és felülfoglalt s 6787 koronára becsült butorok és üzleti bőr, talp és cipőhöz való árukból való ingóságok, melyek 1908. évi aug.

erős patak a falu közepén folyik keresztül, a völgyet pedig, amelyben a község fekszik, változatos alaku, kies, erdős hegyek veszik körül.

Itt találkoztam az első bennszülött tisztviselővel, dr. Achmed bég Nefterdarovitscsal, aki itt járási főnök. Kedves, művelt fiatalember, aki Bécsben végezte a jogot.

Mig az öregek az iskola ügyben tárgyaltak, addig én meglátogattam a járási hivatalokat és a tisztviselők előzékenysége folytán valóságos hivatalvizsgálatot tartottam. Még a telekkönyveket is megvizsgáltam, mert igen érdekelt, hogy a komplikált telekkönyvi viszonyok rendezésével mennyire haladtak. Bizony elkészültek azzal teljesen egész Boszniában és mondhatom, hogy kifogástalan telekkönyveik vannak.

Megnéztem a járási kórházat is, mely a modern igényeknek minden tekintetben teljesen megfelelő, jól felszerelt gyógyintézet. E szép épületet park veszi körül, mely az egész intézetet igen barátságossá, lakállyossá teszi. A közegészségügy nagy gondozására mutat, hogy minden járási székhelyen van kórház.

Szép hely ez a Kladanj, gyönyörű fekvésű; két hetet nyáron szívesen tölténék itt, de azért csak nagy dolog az, hogy a legközelebbi vasuti állomástól 54 kilométernyire van.

Ebből a gyönyörű kátlánból, ha csak visszafelé nem akarunk menni, más irányban már csak lóháton, hegyi ösvényeken lehet kijutni. Mivel pedig mi Szerajevó irányába, Olveró, illetve Zavrikovits felé törekedünk, az utazásnak ezt az ősrégi módját választottuk.

Reggel 6 órakor már a vendéglő előtt állott karavánunk, mely 6 nyerges és 2 teherhordó lóból állott. Rövid készülődés és szívélyes buszuzkodás után, csakhamar megindult a menet szép libasorban, ahogy az ilyen ösvényeken járn szoktak.

Bámulatos, hogy ezek az apró, igénytelen lovacskák mily biztonsággal és könnyűséggel viszik azt a nagy terhet a legmeredekebb utakon

hó 25-én lefoglaltattak, a gyöngyösi kir. járásbíróóság 1908. V. 973/1. számú kiküldő végzése folytán nyilvános árverés útján eladandók, minek a helyszínen vagyis Gyöngyösön helyben alperes lakásán és műhelyében leendő eszköz. lésére határidőül 1908. évi október hó első (1-ső) napjának délelőtt 9 órája kitzetetik, stb.

— **Betörés a templomban.** Mint Nagykikindáról írják, kedden az ottani róm. kath. templomban a reggeli mise után egy ismeretlen ember elrejtőzött. Azután a nála volt betörő szerszámokkal két adományperselyt feltört s tartalmukat, összesen 5 kor. 60 fillért elrabolta. Este, mikor a harangozó harangozni ment, a nyitott ajtón kisurrant. A rendőrség másnap reggel kézrekerítette a templomrablót, aki közveszélyes betörőnek látszik. Műszerei oly tökéletesek, hogy azokkal a Wertheim-szekerényeket is könnyen feltörheti. Az elfogott betörő Popper János pécskai szabósegédnek mondja magát, de a rendőrség azt hiszi, hamis nevet mondott. A nyomozást most ez irányban is folytatják ellene.

— **Dézsába fült gyermek.** Szerbkeresztúron a napokban J a m s i t y Glisa odavall lakosnak 2 éves Bojana nevű leánykája az udvaron valahogyan a vízzel telt dézsához került és belefult. A szülők ellen a vizsgálatot megindították.

— **A tanu.** Elnök a tanuhoz:

— Figyelmeztetem a hamis eskü következményeire! Csakis az igazat szabad megmondani. Aki hazudik és arra megesküszik, hat hónaptól öt évig terjedő börtönbüntetést kap. Érti-e?

— Értem. És mennyit kap az, aki az igazat mind elmondja és arra megesküszik?

— **Elevenen a föld alatt.** Nitrics Mihály főnlaki paraszt tegnapielőt kintjárt a mezőn. Vele volt Perszida hat éves unokája, aki a földön játszadozott. A kis leány egy óvatlan pillanatban nagyon közel jutott a nagyapja által ásott gödörhöz, amelybe beleesett. Ugyanakkor a gödör egyik oldala beomlott és maga alá temette a szerencsétlen kis gyermeket, akít már csak halva húztak ki a földtömeg alól. A hatóság megindította az eljárást.

— **Négyes ikrek.** A maga nemében páratlan Isten áldásáról adnak hírt Temesvárról. A nagy és megtörtént csoda a temesmegyei Vracevgáj községben történt, ahol tegnapielőt D e j a n o v i c s Vitályos ottani földmives neje négy egészséges leánygyermeknek adott életet. Az apa nem nagy örömmel fogadta a négyeszeres áldást, miután neje eddig már tizenegy gyermekkel ajándékozta meg. Egyébként úgy az anya, mint a gyermekek teljesen egészségesek.

— **Sok évi megfigyelés.** Emésztési gyengeségek-nél és étvágyhiánynál, általában minden gyomor-bajnál a valódi „Moll-fele Seidlitz porok“ bizonyultak a legsikeresebbeknek többi szerek fölött, mint gyomorerősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. (c)

is, mert bizony voltak közöttünk ketten, akiknek sulyuk megütötte a métermázsát. Azt mondják a benszülöttek, hogy ezek a gyengének látszó állatok egy közepsúlyu ember terhe alatt 60—70 kilométert is képesek egy nap alatt megtenni.

Persze, az ilyen utakon gyorsan haladni nem lehet és mi is csak lépésben járhatunk, minek következtében a 25 kilométer ut Olováig, körülbelül 5 órát vett igénybe. De nem sokalluk, sőt én a részemről azt szerettem volna, ha még néhány órával tovább tart, mert leirhatatlan élvezet az ilyen gyönyörű őserdőben lovagolni.

Olova szintén olyan kies kátlánba rejtett hely, mint Kladanj, csak hogy míg ez járási székhely, amaz jelentéktelen kisközség. Azaz, hogy mégsem egészen jelentéktelen, mert van valami csodátevő Máriája és ennek következtében bucsujáró hely, amellelt vasutja is van, amennyiben az Eisler és Gottlieb fakeskedő cégnek egy iparvasutja vezet rajta keresztül, mely a nagymérvű erdővágások mérhetetlen mennyiségű produktumait szállítja le innét Zavrikovicsba, a cégnek óriási méretű fűrésztelepére.

De azért még azáltal is jelentékenynek kell e helyet tartanom, mert olyan nagy rákókat ettem itt, aminőket másutt még nem is láttam.

Mivel ezen a helyen valami jól felszerelt vendéglő nincsen, a járási főnök még előző napon előre küldött egy embert, hogy részünkre ebédre a Krivaja patakban rákókat fogjon.

Mikor ezek a rák-góliáthok, két terjedelmes táblán az asztalra kerültek, szinte féltünk hozzájuk nyulni. De bátortalanágunk nem sokáig tartott, mert csakhamar rettenetes munkában voltunk. Az éhség kivül még az is fokozta sietségünket, hogy igekeznünk kellett, mert annak a kis külön vonatnak, amelyet az előzőkeny vállalkozó rendelkezésünkre bocsátott, 2 órakor pontosan el kellett indulnia, különben megzavarta volna az egész vonal élénk forgalmát.

— **Halálos esés a kocsirol.** Ótelekről jelentik, hogy ott tegnapelőtt Csizsár Mihály gazdálkodó József nevű fia a kukoricával megpakolt kocsirol egy zsák kukoricával együtt lecsuszott, a lovak közé került és a nehéz megpakolt kocsi éppen a nyakán ment keresztül, úgy hogy a szerencsétlen fiatal ember szörnyen halt.

Ami jól ízlik, az a szervezetnek rendszeresen hasznosabb, mint a visszatetsző dolgok, különösen a gyógyszerek. A „SCOTT-féle Emulsió” feltétlenül jó ízű, könnyen emészthető összeállítású csukamáj-olajnak, melyet gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszertárakban. (a)

TÁVIRATOK

A dunántúli hadgyakorlatok.

A király a helyszínen.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Veszprémből sürgönyzik: Bár ma egészen novemberi idő uralkodik s a nap egy percre sem sütött ki, sőt heves szél sivit, a király reggel 9 órakor Bolfras főhadsegéd kíséretében mégis kiment a hadgyakorlatok színhelyére. A király kocsin ment, azután lóra ült s egy dombra lovagolt s onnan nézte a nagy hadijátékot, amely már hajnal óta erősen folyt. A királynak a gyakorlat folyamán többször jelentést tettek, majd Ferenc Ferdinánd főherceg üdvözölte az uralkodót és szintén jelentést tett neki.

Ferenc Ferdinánd trónörökös hajnali három óra óta van a hadgyakorlatok színhelyén és állandóan nagy serénységgel intézkedik. A király pompás színpadon van s láthatóan feszült érdeklődéssel nézi a hadijátékot. Többször odaszól a közelében levő külföldi katonai attasékhoz is.

A hadijáték.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” ered. távirata.) Veszprémből sürgönyzik: A nagy hadijáték ugyszólván már éjfél óta folyik. Az éj folyamán a két ellenséges tábor helyzete már annyira kialakult, hogy ma délután a döntő ütközetre kerül a sor. Délelőtt a hadgyakorlatok vezetősége is helyet cserélt. Hogy az ütközet melyik fél javára dől el, ebben a percben még nem látható. Egyes tisztek azt mondják, hogy az északi hadsereg kedvezőbb helyzetben van.

A ma délutánra várható döntő ütközet folytán a hadgyakorlatok holnapra

Ha valaki látta volna ott, a falusi kis koresma szűk és piszkos szobájában azt az öt embert, akik könyökig és fülig maszatosan, lázas sietséggel, minden megfelelő evőszerszám nélkül, török-zuzzákat és faljakat rak garmadát, bizonyára nem hitte volna el, hogy ezek előkelő állású urak, akik otthon rendszeresen terített asztalnál, a kést és villát a társadalmi formáknak megfelelő módon szokták használni. Lehet, hogy a járási főnök fejében is megfordultak ily gondolatok, mert ő, szerencsénkre, mohamedán lévén, rákot nem eszik és csak arra szorítkozott, hogy mosolyogva gyönyörködött a mi küzdelmünkben.

Alig egy negyedóra alatt hatalmas munkát végeztünk, mert mire bejelentettük, hogy a vonat előállott, az utolsó rák is föl volt falva és csak az asztalon szanaszéjjel heverő töméntelen hulladékok mutatták a dúló csata nyomát.

A keskenyvágyú vasút kis vonata gyönyörű tájakon, mindenütt a bővizű és regényes folyású Krivaja mentén, meglepő gyorsasággal száguldott velünk Zavidovics felé, mégis beletelt három óra, míg oda megérkezünk.

Ez a hely, mely a Brod-Szerajevói vasútvonal mentén fekszik, csak azóta lett nevezetessé, amióta ott Gregersenék, valamint Eisler és Gottlieb nagymérvű fűrésztelepeket építettek. Eislerék fűrésztelepe valóságos látványosság, mert ilyen nagy nincs több Európában.

Miután a tulajdonosok szíves kalauzolására mellett megtekintettük a telepet és vendégszerető házukban megvacsoráltunk, kimentünk a vasúti állomáshoz, hogy miután a szemle-utnak ezt a ciklusát befejeztük, különböző irányokban széjjel oszoljunk.

En, mivel hazafelé ma már nem lett volna jó összeköttetésem, a hajnali vonattal Thallóczyval bementem Szerajevóba, azzai a szándékkal, hogy ott legalább alaposan megtisztálkodom és estig kialszom magamat. Thallóczy tovább ment Hidzebe, ahol miniszterével találkozik és majd együtt csinálják a bosnyák politikát.

véget érnek, úgy hogy már az elutazásra folynak az előkészületek.

Az eddigi megállapodások szerint a király holnap délután 2 órakor utazik el Veszprémből Budapestre, míg Ferenc Ferdinánd trónörökös délután 4 órakor utazik haza.

A veszprémi püspök kintutetése.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Veszprémből sürgönyzik, a király Hornig Károly báró veszprémi püspöknek a Lipót-rendet adományozta.

A táviró- és telefonszolgálat.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” ered. távirata.) A veszprémi hadgyakorlaton a legújabb szerkezetű tábori telefontal dolgoznak. Ezekkel a gépekkel már nemcsak beszélni, hanem hosszabb távolságra hangadással sürgönyözni is lehet. Az ilyen sürgönyöket persze csak hallás után lehet felvenni. Minthogy pedig a hadgyakorlat vezetőségének mindkét hadakozó féllel állandó összeköttetésben kell állnia, a hadvezetőség számára külön összeköttetést létesítettek, amelynek segítségével a parancsok és a jelentések leadása zavartalanul történik. Az állandó érintkezés fenntartására 15 telefon-csoportot létesítettek, melyek mindegyike egy távbeszélő állomással és több kilométernyi vezető-sodronnyal van felszerelve. A műszaki legénység a műszaki tisztek vezetése alatt áll, az egész telefon-osztály igazgatása pedig Moro Ede századosra van bízva. Minden egyes hadtest rendelkezik ilyen műszaki oszttal, mely több állomásra van felosztva s több mint 60 kilométernyi vezető sodronnyal. A lovaság a szervezési szabály szerint ezredenkint 8 emberből álló lovas őrzőjelet rendelkezik, akik ilyen hírszolgálatra vannak beosztva. Minden ilyen őrzőjelet 2 állomásra van beosztva s körül-belül 14 kilométernyi izolált dróttal van felszerelve. Ugyancsak ilyen hírszolgálatot teljesít az őrzőjeletnek a tüzéreknek is. De nemcsak a tábori, hanem az állami és vasúti táviró és telefon állomások is hadi szolgálatot teljesítenek a most folyó hadgyakorlatoknál. Számos ilyen állomáson most a szükséghez képest permanens szolgálat van. A távirati és telefonköltségeket, háboru esetéhez hasonlóan a posta hitelezi. Veszprémben most például egy ilyen tábori táviratgyűjtő-állomást is létesítettek. Egy körülmény azonban feletle megnehezíti a harc-téri tudósítások gyors lebonyolítását s ez első-sorban a Bécseszel való rossz összeköttetés, másod-sorban pedig az, hogy minden Bécsbe szülő táviratot Budapestre át kell továbbítani. A királyi főhadiszállás Veszprémben, valamint a hadgyakorlat vezetősége Hajmáskéren, a hadgyakorlatok tartamára külön állami táviró-állomással lettek ellátva. A hadgyakorlat területén a postai szolgálatot Sipos Kálmán postaigazgató vezeti, míg a hajmáskéri állomáson 10 állami posta- és táviratvizsgáló szolgáló van. A most folyó hadgyakorlatokhoz összesen 42 postatiszt és 30 postaszolga van tábori szolgálattételre kirendelve.

A most folyó hadgyakorlatokon a többek között egy új szerkezetű jelzőlámpát is próbálnak ki, amely a tavalyi hadgyakorlatokon is bevált s amelyvel nemcsak éjjel, de nappal is lehet jeleket váltani. A gyalogság a jelző zászlókon kívül még Acetylen-lámpákkal is fel vannak szerelve, ezekkel a lámpákkal azonban nappal csak kis távolságra lehet jelt adni.

Ugyancsak nagy szerepet játszik a hadgyakorlaton a drótnélküli táviró is, mert ennek semmi sem képezhet akadályt. A drótnélküli táviró készüléknek két tiszti, több altiszt és műszaki katona végzi a szolgálatot. A tavalyi karinthiai hadgyakorlatokon még csak összesen két ilyen drótnélküli táviró-állomás volt, míg az idei dunántúli hadgyakorlaton már mindkét hadsereget két-két ilyen táviró-állomással látták el.

A karlóczai kongresszus.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlóczáról sürgönyzik, a patriárkaválasztás sorsa felől még mindig nem lehet tiszta képet alkotni. A radikálisok folyton tanácskoznak s egyrésznél meg van a hajlandóság, hogy Bogdanovicsra szavazzanak, de ezeknek még nincs többségük.

A véderőtörvény reformja.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Itteni beavatott körből jelentik, hogy a véderőtörvény tervezete már elkészült. Az új véderőtörvény a két éves szolgálaton alapszik, amit azonban csak a gyalogságnál, tüzérségnél és haditengerészetnél megmarad az eddigi szolgálati idő. A két éves szolgálati idő behozatala folytán azonban az új ujonclétszámot föl kell emelni s a hadügyminiszter az eddigi 100 ezer főnyi ujonclétszámot

160 ezerben kívánja megállapítani, minek folytán viszont a hadsereg békelétszáma 420 ezer főnyi lesz. A bécsi jelentés szerint az új véderőtörvény 80 millió korona költséget kíván. Jelenti továbbá a bécsi forrás, hogy az új törvény alapján a hadbi-róságok nyelve a magyar ezredeknél a magyar lesz.

Véres tüntetések Budapesten.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tegnap este rendkívül véres tüntetések voltak a fővárosban. A szociáldemokrata párt ugyanis tegnap este fél 8 órakor a főváros hét helyén — az I., III. és IV. kerület kivételével — minden kerületben nyilvános gyűléseket rendezett, amelyeknek napirendje: „A választójog, klerikalizmus és a kormány” volt. A gyűléseken az általános titkos választójogot követelték s hevesen támadták a klerikalizmust s a szerintük ennek szolgálatába szegődött kormányt. A gyűlések rendben folytak le, amint azonban a munkástömegek az utcára kerültek, a helyzet izgalmas kezdett lenni. A munkások a „Népszava” Nyár-utcai szerkesztősége elé vonultak s ott hatalmas tüntetést rendeztek. Ezenközben azután heves összeütközések történtek a rendőrök és a tüntetők között. A rendőrök, akiket Sajó Sándor rendőrtanácsos vezetett, irgalmatlanul bántak a tömeggel és senkit sem kíméltek, aki utjukba került. A Népszínház előtt, a Nyár-utcában, a Newyork-kávéház táján valóságos csata folyt s a rendőrök ütöttek, vágtak minden tekintet nélkül, úgyhogy több mint száz ember megsebesített, akik közül sokan súlyos sebeket szenvedtek. A megsebesültek között igen sokan vannak olyanok, akik véletlenül kerültek a tumultusba. A rendőrség a tüntetők közül 28-at le-tartóztatott.

A mai reggeli lapok ugyszólván valamennyien igen brutálisnak mondják a rendőrség eljárását s fölpanaszolják, hogy a rendőrök legnagyobb részét ártatlan embereket bántalmaztak. Boda Dezső főkapitány ma ezért fölhívást tett közzé, hogy akinek a tegnapi estéből folyólag panasza van a rendőrség ellen, az panaszat adja elő a főkapitányi helyettesnek.

A fővárosban az izgalom ma sem csendesedett le s különösen a szociáldemokraták táborában nagy az elkeseredés. Hirdetik, hogy hétfőn este, a parlament megnyitásának előestéjén még nagyobb erővel vonulnak ki az utcára, hogy a népjogokért s az általános titkos választói jogért tüntessenek. A rendőrség a hétfői napra még nagyobb előkészületet tesz s valóságos ostromállapotba akarja helyezni a fővárost.

A kath. nagygyűlés és a házassági ígélet.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” ered. távirata.) Az országos katolikus nagygyűlés elhatározta, hogy a törvényhozáshoz feliratot intéz, amelyben kéri fogak, hogy a házassági ígélettel való csábítást a büntetendő cselekmények közé iktassa.

Nérszegénység

ellensúlyozásul tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, amely a vért gazdagítja és a test husát szilárdítja és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmét a hátsó részén a horgász képe jelöli.

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban. 830b-7.1

Határidő üzlet.

Budapest, szept. 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	23.12	—
Buza (októberre 1908.)	22.52	—
Rozs (októberre 1908.)	18.54	—
Zab (októberre 1908.)	16.02	—
Tengeri (októberre)	14.40	—

Felelős szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

Nyílttér.

(E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Étvágytalanságot megszüntet a rohitschi „Styria-forrás“ (gyógyhatású víz). Borhoz, cognachoz stb. „Tempel-forrás“ ajánlatos.

Magyarországi főraktár:

HOFFMANN JÓZSEF Budapest

V., Báthory-utca 8.

Külön gyógyszer

Orvosilag ajánlva!

719 4.3

1014/1908. sz. Tomasovác község előljáróságától.

ÁRLEJTESI HIRDETMÉNY.

Miután az 1908. évi aug. hó 29-ére kitűzött árlejtés eredménytelen maradt, az

iskolaépület helyreállítása

iránt az új árlejtés 1616 kor. 20 fill. kikiáltási árral f. évi szept. 19-én d. e. 10 órára ezennel újból kitűzetik.

Vállalkozni szándékozók ezennel a község-házánál tartandó árlejtésre meghivatnak.

Tomasovác, 1908. évi szept. 14.

849-22

Előljáróság.

MUST

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Literje 36 krajcár.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

822-x.6

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVÍZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS-HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali víz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

Ivógyógyomdra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemérence idült hurutjainál, húgykő- és főnyékpőzdésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buzai gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 731-153.120

1176/1908. sz. Orlovát község előljáróságától.

Arverési hirdetemény.

Orlovát községe nevében közhírré teszem, miszerint a község tulajdonát képező, Csenta község alatt fekvő, mintegy 900 hold

I. minőségű szántóföld

2-5 holdas parcellákban 1 (egy) évre készpénzfizetés mellett nyilvános árverésen haszonbérbe fog adni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Orlovát, 1908. évi szeptember 14.

Poppovics György,
főjegyző.

850-1.1

1298/1908. sz. Párdány község előljáróságától.

Arverési hirdetemény.

Párdány község tulajdonát képező németrészi határban fekvő, körülbelül 3168 holdra kiterjedő

vadászati jog

1909. évi január hó 1-től számítandó 6 (hat) évre Párdány község-házánál 1908. évi október 20-án bérbe lesz adva.

Részletes feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Párdány, 1908. évi szeptember 15.

Az előljáróság.

854-3.1

17237/1908. sz. Nagybecskerek r. t. v. polgármestere: étől.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Nagybecskerek város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező, volt törvényszéki épület emeletén levő helyiségeket lakások céljaira osztotta be és ezen lakásoknak bérbeadása végett f. évi szept. 23-án d. e. 9 órakor a helyszínén árverést tart, melyhez bérelni szándékozókat ezennel meghívja.

A bérbeadás feltételei a városi II. tanácsnoki irodában megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1908. évi szept. 16.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

857-1.1

1737/1908. sz. Pusztakeresztur község előljáróságától

Hirdetemény.

A Pusztakeresztur község vadászati területén gyakorolható

vadászati jog

a községi képviselőtestületnek 6/1908 kgy. sz. határozata értelmében 1908. évi aug. 1-től számítandó 5 (öt) egymásután következő évre 100 kor. kikiáltási ár mellett a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fog adni.

A nyilvános árverés határnapjánál 1908. évi szept. 26-ának d. e. 9 órája tüzetik ki, helyül Pusztakeresztur község-háza. Bánatpénz fejében 10 kor. készpénzben lefizetendő.

A részletes árverési feltételek a községi jegyzői irodában Keglevichháznál megtekinthetők.

Pusztakeresztur, 1908. évi szept. 12.

856-3.1

Az előljáróság.

3693/1908. sz.

Valkány község előljáróságától.

HIRDETMÉNY.

Alólirott községi előljáróság ezennel közhírré teszi, hogy f. hó 7-ik napján a délelőtti órákban a községi határban 2 drb fehér, 5-6 évesnek látszó, jegynélküli ökör fogatott el, jogos tulajdonosa szabályszerű járattal alólirott előljáróságnál f. évi szept. hó 7-ikétől számított 14 napon belül annál is inkább jelentkezzen, mert azok a fenti 14 nap letelte után nyilvános árverésen el fognak adni.

Valkány, 1908. évi szept. 7.

841-3.

Előljáróság.

5454/1908. sz. A nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetemény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Valkány községében megüresedett 1600 kor. fizetés és 200 kor. lakbérrel javadalmazott községi segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket f. évi szept. 30-ig hozzám adják be.

A választást Valkány község-házánál f. évi október 2-án d. e. 8 órakor fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1908. évi szept. 10.

Hadfy,

főszolgabíró.

842-3.3

Ajánlok elsőrendű rózsaburgonyát

legalább 50 kgr.-kénti vételnél 8 kor. 40 fill.-ért, 100 kgr.-ként házhoz szállítva, vagy 8 kor. 20 fill.-ért 100 kgr.-ként raktáromban átvéve. Egész vaggon vételnél 8 kor. bármely torontáli vasúti állomáshoz bérmentve szállítva.

Friedmann Alfréd, Nagybecskerek.
838-2.2

279/1908. végrh. sz.

845-1.1

Árverési hirdetemény.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881: LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. jár. bíróságnak 1908. évi V. 279. sz. végzése következtében dr. Pap Henrik perlaszi ügyvéd által képviselt Albach Mátyás és neje torontálszigeti lakosok javára Wogh Zsigmond és Borbála torontálszigeti lakosok ellen 1200 kor. s jár. erejéig 1908. évi június 23-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 699 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 ló, 1 kocsi, 1 jégszekrény, 1 kocsiülés és szobabutorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járás-bíróság 1908. évi V. 279. számú végzése folytán 1200 korona tőkekövetelés, ennek 1906. évi április 14-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 272 kor. 76 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Torontálszigeten adósk házában leendő megtartására 1908. évi szept. 30-ik napjának délután 2 órája határidőül kikiáltott és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881: LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Perlasz, 1908. évi szept. 3.

Engel,
kir. bír. végrehajtó.